NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.
Rok VIII. Kraków, niedziela 1 lutego 1925 Nr. 26

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi ... 7.
Nr. telefonu 279. — Konto czekowe ...
w ...
Wszelkie komunikaty ... administracyi.
Komunikatów ... zwrócone.
Rękopisów reda... nie odpowiada.
Redaktier nacz... 12 do 1 w południe.

Cena Numeru 15 groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. Zł. 3·40, kwrt. Zł.10·20
w Krakowie z odnoszeniem do domu „ „ 3·60, „ „ 10·80
Na prowincyi: z przesyłką pocztową „ „ 4·20, „ „ 12·60
Zagranicą: z przesyłką pocztową „ „ 7·06, „ „ 21·00
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0·10, wiersz. milimetr. 1-szp. Zł. 0·15, nadesłane Zł. 0·40, wiersz milimetr. 1-szp. w tekście Zł. 0·60, wiersz milimetr. 1-szp. na 1-szej stronie Zł. 0·75, gratulacyjne Zł. 8·—, inseraty zamiejscowe o 50%, zagraniczne o 100% droższe.

Rysy w „obozie"

Kraków, 31 stycznia

(Th.) Oni sami nazywają się zawsze „obozem". Przymiotniki są różne. Raz jest to obóz „narodowy", co znaczy, że się resztę Polaków wyrzuca poza nawias narodu. Drugi raz tytułują się „umiarkowanym", czyli, że cała reszta społeczeństwa to są sami radykali i różnego kalibru buntownicy. A oni są obozem, co prawdopodobnie ma określić charakter bojowy rdzennie-polskiej większości, a może nawet jej charakter jako silnej twierdzy. „In unserem Lager ist Oesterreich" — mawiała przedmarcowa reakcya austryacka. Dlaczegóż-by nasza domorosła reakcya, jedna z najciemniejszych na kuli ziemskiej, nie miała prawa twierdzić: „W naszym „obozie" jest Polska!" Za skromną i za mało ryzykancką nie jest ona do tego rodzaju karkołomnych twierdzeń.

Dobrze więc — obóz ich, całej ósemki wraz z Piastem, jest tą silną twierdzą. Ale twierdza musi być cała. Twierdza z rysami jest trochę niepewną obroną.

A twierdza, czy też obóz narodowy Chjeno-Piasta ma, — a co gorzej — okazuje, bo już więcej ukrywać nie może, duże i niebezpieczne rysy.

Skąd te rysy? Oczywista, jak zwykle — z ciężaru kieszeniowego.

Zaczęło się, zdaje się, od dubadecyi. A jakżeż mogło być inaczej? Wielka własność, latyfundya, a tu jeszcze rząd Witosa uczynił giest, jakoby chciał rzeczywiście coś zrobić z ustawą rolną. Niechby był jakiś ryczałt, byle by się zdawało, że się myśli o bezrolnych i małorolnych. Dubadecya była silnie zaniepokojona i niezadowolona. Oto pierwsze rysy w obozie.

Druga z kolei grupa to — Chadecya. Pewnie, to jest niby partya robotnicza, ale zawsze na czele stoi, jako widoma głowa — w dodatku żelazna głowa — p. Wojciech Korfanty. A to nazwisko jest nietyle programem, ile — tendencyą. Tendencya do olbrzymiego wzbogacenia się, na wzór olbrzymów na Zachodzie. Style niemal że amerykańskie. Zasada starofrancuska z połowy ubiegłego stulecia: En vichissez-Vous! Jest mocne skoligacenie się z wielkim przemysłem śląskim, z [illegible] który to niema ni narodowości, ani wyznania. [illegible] patryotyzm także nieco szwankuje. Przynajmniej ten patryotyzm, który coś niecoś kosztuje w formie podatków. Okazują się pewne „niedokładności" w bilansach, a p. Olszewski robi minę, jakoby koniecznie chciał [illegible], ile te niedokładności znaczą w cy[illegible] o toczy się na łamach rdzennie-pols[illegible] bratobójcza walka między p. Strońsk[illegible] Korfantym. Mała „Warszawianka" kłóci s[illegible] głośno z dużą „Rzeczpospolitą", która [illegible] na własność, wraz z częścią persona[illegible] [illegible]akcyjnego — bodaj że pars potior, bo jednak [illegible] waczyński był właściwym filarem! — p[illegible] [illegible]tego.

Drugi niebezpieczny rys w „obozie" [illegible] już nawet więcej, może już duża dziura [illegible] się.

A teraz ostateczna katastrofa. Endecya nie chce ratować nawet pozorów reformy rolnej, zainscenizowanej przez p. Witosa. P. Czetwertyński — kniaź, czy książę, na wszelki wypadek duży pan o ogromnej pewności siebie — wycofuje swój podpis z projektu ustawy, którym p. Witos chciał upozorować, że dba o małorolnych i bezrolnych na swój sposób, to znaczy: w sposób konkretny, praktyczny, wykonalny, celowy itd.

Czy się „obóz" rozlatuje?

Należałoby tak przypuścić, gdyby nie było silnego kitu, który go może każdej chwili zlepić, gdyby nie było — antysemityzmu. A ten cement jest pewny, niezawodny. On może jeszcze raz zcementować rozpadający się „obóz".

Bo też — czy sama dzika koncepcya o czysto-polskiej większości wyszła kiedykolwiek z jakiejś pozytywnej konieczności państwowej, lub na niej się zasadzała? Nic podobnego. Z żadnej strony nic nie groziło państwu polskiemu. Ale szał nienawiści do Żydów, a może i do innych mniejszości narodowych, które w owym czasie były dalekie od jakiejkolwiek agresywności, prowadził do tego, że się złączyły stronnictwa, nie mające, poza tym szałem, ze sobą nic wspólnego. Najmniej na polu gospodarczem. Na tem polu jest największa rozbieżność interesów. Nie może się łączyć wielki kapitał z robotnikiem, wielka własność z bezrolnym, lub mało rolnym głodomorem chłopskim, nie może się łączyć miasto ze wsią w chwili, kiedy państwo wymaga największego wysiłku i największej ofiarności. Szał ich złączył, ale interes ich rozbija.

Albowiem taka już jest psychika tych panów patryotów, złączonych w „obozie": szał jest szałem, ale kieszeń kieszenią.

A to jest teraz istotą walki wewnętrznej, rozterki duchowej: nienawiść czy samolubstwo. Co się okaże silniejszem?

Pos. Głąbiński wyjaśnia sprawę zatargu z „Piastem"

Jak bardzo endekom zależy na przestrzeganiu konstytucyi. — Prawdziwa przyczyna zatargu

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 30. 1 Sin. Dzisiejsza „Gazeta Warszawska zamieszcza wyjaśnienia prezesa ZLN. pos. Głąbińskiego, dlaczego członkowie Związku Ludowo Narodowego cofnęli swe podpisy na nagłym wniosku Piastowców o przywrócenie mocy ustawy z dn. 17 grudnia 1920 o osadnictwie wojskowem. Pos. Głąbiński wyjaśnia, że podpisy cofnięto dlatego, ponieważ ustawa o osadnictwie wojskowem wymaga uzgodnienia z konstytucyą i że ZLN. zgadza się na wywłaszczenie ziemi na kresach wschodnich na cele osadnictwa wojskowego, pod warunkiem jednak, że będzie się ono odbywało za wynagrodzeniem, a ziemia rozdawana będzie tym, którzy się znają na gospodarstwie rolnem.

Jak donosiłem wczoraj, sprawa ta wywołała silny dysonans między niedawnymi przyjaciółmi, Piastem a endecyą. W kołach sejmowych tłumaczą zajście to jako zemstę ZLN. za rokowania Piasta z pos. Korfantym w sprawie utworzenia większości opartej na centrum.

Sowiety proponują Polsce wspólne zwalczanie band dywersyjnych

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 30. 1 Sin. Poseł sowiecki w Warszawie p. Wojkow zwrócił się z nieoficyalną propozycyą do naszego ministerstwa spraw zagr. o utworzenie komisyj polsko-sowieckich na pograniczu, celem zwalczania band dywersyjnych. Na propozycyę sowiecką MSZ. jeszcze nie udzieliło odpowiedzi.

Zauważyć należy, że zeszłego roku wysunął poprzednik p. Wojkowa w Warszawie p. Obolenski identyczną propozycyę, jednak rząd polski odrzucił ją.

Sokołow o swym pobycie w Rumunii.

Organizacya syonistyczna w Rumunii dziękuje rządowi za chwile swobody moralnej

Bukareszt, 30. 1 PAT. Przewodniczący komitetu wykonawczego syonistycznego Sokołow złożył w Cluj (Klausenburg) oświadczenie wobec prasy, kładąc nacisk na doskonałe przyjęcie, jakie mu zgotowano w Rumunii u wszystkich władz miast o znacznej liczbie ludności żydowskiej, jak Jassach, Kiszyniewie itd. Nie mógł tam zauważyć nigdzie żadnych manifestacyi antyżydowskich, przeciwnie, wszędzie mógł odbywać odczyty i zgromadzenia z udziałem licznego audytoryum. Nie miał nigdzie żadnych nieprzyjemności. Dalej stwierdził, że rząd przyjął go najżyczliwiej, udzielając poparcia. W związku z wizytą Sokołowa przewodniczący rumuńskiej organizacyi syonistycznej Adolf Bernhard wystosował do ministra spraw zagranicznych Duki orędzie dziękczynne za chwile wielkiej swobody moralnej, której Żydzi przeżyli dzięki wykazanemu przez rząd rumuński zrozumieniu słusznych aspiracyi syonistów.

Asquith o swej przyszłej pracy w izbie lordów.

Asquith leaderem stronnictwa liberalnego. — Lloyd George o Asquicie.

Londyn, 30. 1 PAT. W rezultacie wczorajszych obrad zjazdu stronnictwa liberalnego Asquith cofnął swoją rezygnacyę ze stanowiska leadera stronnictwa. To oświadczenie Asquita przyjęte było entuzyastycznie przez zebranych liberałów. Krótkie przemówienie wygłosił Lloyd George oznajmiając, że decyzyę Asquita przyjmuje bez żadnych zastrzeżeń. Wczorajsze narady popołudniowe zjazdu otworzył przemówieniem sir Donald Mac Lean. Mowca zaznaczył, że liberali przyjęli z dumą decyzyę króla, wypływającą z jego własnej inicyatywy, uznania zasług jakie Asquith położył dla kraju, przez nadanie mu godności para Anglii. Po przewodniczącym zabrał głos Asquith oznajmiając, że w swoim czasie zamiarem jego było spędzenie resztek życia politycznego na terenie izby gmin, jednakże przeznaczenie zdecydowało inaczej i dlatego też mowca postanowił przyjąć nadany mu łaskawie przez króla tytuł hrabiego Oksfordu. Asquith zaznaczył następnie, że mimo 73 lat, pracować będzie nadal na terenie politycznym izby wyższej w miarę swoich sił dla chwały kraju. Mówiąc o rezultatach ostatnich wyborów powszechnych, Asquith wyraził przekonanie, iż wzmocnią one raczej aniżeli osłabią stronnictwo, które podjęło teraz energiczną akcyę w kierunku organizacyi i konsolidacyi.

Potem przemówił Lloyd George, który zaznaczył, że gdy przed 18 miesiącami projektowano wprowadzenie systemu protekcyjnego, stronnictwo liberalne podjęło walkę o wolny handel. Wówczas to — mówił Lloyd George — Asquith zrezygnował ze stanowiska leadera stronnictwa, które ja przyjąłem. Nie widziałem wtedy powodów, dla których miałbym cofnąć się od powziętej decyzyi lub ją zmienić. Kierunki, które obaj reprezentujemy, nie różnią się między sobą w kwestyi polityki, nie istnieją też żadne różnice w naszych osobistych poglądach. Zjednoczenie stronnictwa, którego wówczas dokonano, było konieczne dla wzmocnienia jego sił żywotnych i autorytetu. Po tem powiedzeniu Lloyd George zwracając się w stronę Asquitha powiedział: Panie Asquith, jeśli zawsze byłem zdania, że stanowisko leadera stronnictwa pozostawać powinno w pańskich rękach, to jedynie dlatego, że wypływało to z głębokiego przekonania, iż przewodnictwo pańskie w stronnictwie jest czynnikiem niezbędnym dla zachowania jego jedności.

—

Częściowe opróżnienie okupowanego terytoryum

Paryż, 30. 1 PAT. Le Journal donosi z Düsseldorfu, że wojska belgijskie ewakuowały Kesel i Dorsten. Wojskowe władze francuskie w Bohum wydały rozkaz opróżnienia kilku gmachów publicznych w tem mieście.

Rozwiązanie parlamentu w Luksemburgu.

Luksemburg, 30. 1 PAT. Na mocy dekretu wielkiego księcia izba została rozwiązana. Data wyborowa nie została jeszcze określona.

Monarchiści niemieccy jednoczą się

Berlin. 30 1. PAT. Pisma donoszą, że organizacye „Sthalhelmu", „Jungdeutscher Orden" i „Deutscher Berufsverband" połączyły się w jedną organizacyę pod nazwą „Nationalschutzu".

Rokowania handlowe czesko-węgierskie

Praga, 30. 1 PAT. 1-go lutego uda się do Budapesztu delegacya rządowa w celu nawiązania rokowań w sprawie zawarcia traktatu handlowego. Do delegacyi przyłączy się również minister Dworzaczek, po ukończeniu narad prowadzonych w Warszawie.

Socyalista Braun wybrany ponownie pruskim prezydentem ministrów

(Telefonem od naszego korespondenta)

Berlin. 30. 1. (D) Na dzisiejszem posiedzeniu sejmu pruskiego przystąpiono do wyboru prezydenta ministrów. Większością trzech głosów został wybrany na prezydenta ministrów dotychczasowy premier pruski, socyalista Braun. Na Brauna padło 221 głosów.

Poseł Braun zamierza powołać swój dotychczasowy gabinet i uzupełnić go nieco w kierunku na prawo. Prem. Braun dąży do zapewnienia swemu przyszłemu gabinetowi pewnej większości przez wciągnięcie do koalicyi rządowej stronnictwa gospodarczego (Wirtschaftpartei) Jeżeli starania te się nie udadzą, to prem. Braun ma zamiar zrezygnować z wyboru, a wtedy centrum przypadnie misya utworzenia nowego gabinetu.

Wynik dzisiejszych wyborów świadczy, że atak nacyonalistów na rząd w Prusiech nie powiódł się.

—

Kryzys gospodarczy na Węgrzech

(Telefonem od naszego korespondenta)

Budapeszt 30. 1. (D) Delegacya robotników udała się dziś do premiera Bethlena wskazując na coraz bardziej zwiększające się bezrobocie i groźną sytuacyę gospodarczą w państwie. — Kryzys w przemyśle grozi coraz to większą nędzą wśród robotników.

Nowy rząd w Chile

Rzym, 30. 1 PAT. Były prezydent chilijski Alessandri otrzymał depeszę zawiadamiającą go, że przedstawiciele marynarki i armii chilijskiej porozumieli się w sprawie utworzenia „junty", w skład której weszliby członkowie cywilni i wojskowi. Alessandro obejmie z powrotem władzę.

Ogromna zwyżka cen pszenicy na rynkach światowych

Burzliwe sceny na giełdzie w Chicago. — Dzika spekulacya pszenicą.

Chicago. 30. 1. PAT. United Press. Dzika spekulacya w pszenicy wywołały na tutejszej giełdzie zbożowej fantastyczne obroty. Zyskano i stracono olbrzymie majątki. Artur Cutter, buchalter, przyznał, że posiada 14 milionów buszli i że zysk jego ze sprzedaży wynosi obecnie 14 do 15 milionów dolarów. Senzacyą było notowanie w Buenos Aires, które przekroczyło nawet notowania w Chicago. Giełda była bardzo gorączkowo poruszona szczególnie, kiedy nadeszła wiadomość, że rząd kanadyjski planuje sekwestr z plonów pszenicy, ponieważ potrzebuje jej dla zasiewów i aprowizacyi. Departament rolniczy Stanów Zjedn. zawiadamia o pomyślnych widokach oziminy. Giełda jednak nie reagowała na tę wiadomość. Swiatowe żniwa w r. 1924 szacowane są na 3.059 milionów buszli w porównaniu z 3433 mil. buszli z rokiem 1923.

* * *

Chicago, 30. 1 PAT. United Press: Na wczorajszej giełdzie zbożowej rozgrywały się burzliwe sceny. Pszenica na maj doszła do ceny 2 dolarów 5 centymów, to jest podniosła się w porównaniu z ceną wtorkową o 5 i trzy czwarte centyma. Zwyżkę cen pszenicy należy przypisać zakupom rosyjskim, rumuńskim i bułgarskim.

Chleb drożeje w Anglii.

Londyn, 30. 1 PAT. Wolff. Prasa zwraca uwagę na podwyższenie cen chleba w Londynie. Ceny podwyższone będą od poniedziałku za 4 funty chleba z 10 na 11 pensów. Dzienniki donoszą, że zagranica zakupuje wielkie zapasy mąki pszenicznej na wszystkich rynkach światowych. Daily Chronicle donosi, że rząd sowiecki z powodu drożyzny i klęski głodowej, grożącej Rosyi, wydaje swą ostatnią gotówkę, aby zakupić środki żywności zagranicą. Podczas gdy mąka londyńska wysyłana jest do Rosyi, wzrastają ceny chleba w Anglii.

—

Dyslokacye armii sowieckiej na granicy Bessarabii.

Głód w Rosyi. — Ogromny brak zboża. — Wielkie zakupy zboża zagranicą

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń. 30 1. (D) Doniesienia z Londynu podają, że na granicy Besarabii zauważono różne ruchy, poruszenia i dyslokacye armii sowieckiej.

Wiadomości o przesunięciu wojsk sowieckich wzbudziły w Rumunii silne zaniepokojenie. Jak się zdaje, sowiety planują w związku z głodem panującym w Rosyi z powodu braku zboża, zbrojne najście Bessarabii, aby w ten sposób uniknąć wybuchu powstania zgłodniałej ludności na Ukrainie.

* * *

Wiedeń, 30. 1 PAT. Neue Fr. Presse donosi z Londynu: Zamianowanie Michała Frunzego w miejsce Trockiego komisarzem spraw wojskowych, tłumaczą tutaj tak, iż Frunze należy do polityków bolszewickich, którzy zawsze oświadczali się z naciskiem za wojną [illegible] celem odzyskania Besarabii. [illegible] z dn. 21 angielskie z Rygi opowiada, że w ostatnich dniach odbyły się w Rosyi wielkie ruchy [illegible], które mają na celu wzmocnienie pogranicznych garnizonów besarabskich. Podczas gdy część prasy angielskiej twierdzi, że rosyjskie zakupy zboża w Chicago pozostają z tym faktem [illegible]zku — twierdzi Daily Chronicle — że Rosya [illegible]upuje zboże zagranicą z obawy przed klęską głodową.

Koło Żydowskie wobec ustawy o podatku dochodowym.

Przemówienie posła Frostiga na plenum Sejmu.

W związku z podaną już przez nas wiadomością o odesłaniu noweli do ustawy o podatku dochodowym na wniosek Koła żyd. z powrotem do komisyi podajemy obecnie

przemówienie posła Frostiga,

wygłoszone na plenum sejmowem:

Przeciw pogorszeniu dotychczasowego zła.

Pos. Frostig występuje przeciwko proponowanej noweli i wnosi o odesłanie projektu z powrotem do komisyi skarbowej dla gruntownego przerobienia.

Przedstawiony projekt — stwierdza mówca — zawiódł nadzieję, że nareszcie będzie zasadniczo zmieniona podstawa podatku dochodowego, który okazał się tak krzywdzącym dla społeczeństwa. Wprost przeciwnie, zło nawet pogorszono.

Utrzymano zwolnienie od podatku dochodowego wszystkich rolników, posiadających mniej, niż 15 ha. Na 3,200 gospodarstw wiejskich 2,852 jest zupełnie wolnych od podatku dochodowego.

Dalej zatrzymano podział na tzw. dochody fundowane i nie fundowane. Do płatników o dochodach stałych zalicza się już człowieka, który ma rocznie 1,500 zł. dochodu. Ludzą się ci, którzy myślą, że przez odrębną skalę dla ludzi, żyjących z uposażenia lub płacy robotniczej, załatwione będą żądania szerokich rzesz robotniczych. Korzyść ta dotyczy tylko najbardziej kwalifikowanych robotników, natomiast przerzucono cały ciężar na robotników niekwalifikowanych i na tych ludzi, którzy żyją z drobnych przypadkowych dochodów. Te nierównomierności w opodatkowaniu są właśnie największym powodem do niezadowolenia i skarg.

Polityka niszczenia kupców i rzemieślników.

Stan rzeczy jeszcze został pogorszony. Wprawdzie podwyższono minimum egzystencyi z 1378 na 1500 zł., ale widzimy, że przy dochodzie rocznym 2000 zł. dotychczas płacono 48 zł. podatku, a obecnie 50 zł. przy dochodzie 2,400 zł. było 62 zł., a będzie 67 zł., przy dochodzie 3,600 zł. było 119, a będzie 122 zł. A zatem ludziom najgorzej sytuowanym podwyższa się podatek, gdy tymczasem tym, którzy mają większe dochody, podatek zniżono. (Od 7,200 zł. dochodu zamiast 341 zł., będzie tylko — 324 zł., od 10,800 zł. zamiast 785 zł., — 605 zł. itd.). Zwala się największy ciężar podatku na najmniej posiadających.

Dalej widzimy, że urzędnicy i wysoko kwalifikowani robotnicy płacą znacznie mniej stosunkowo od kupców i rzemieślników. Zmierzamy do jakiejś polityki, która niszczy średnią klasę miejską, a popiera tylko największy przemysł, pewne koła robotnicze i ludność rolną.

Komisya skarbowa poszła w gorliwości obciążenia stanu średniego dalej niż poprzednia ustawa. Wykreśliła w taryfie zupełnie stopę procentową, wskutek czego obywatel mający dochód np. od 5600 do 6000 będzie musiał płacić nie pewien procent przy padający na te sumy w skali taryfy, lecz zapłaci podatek od kwoty najwyższej.

Protestujemy przeciwko zwalaniu niemal całego ciężaru budżetu na ludność miejską.

Mówi się, że społeczeństwo przecież samo sobie wymierza ten podatek. Ale kiedy w komisyi poruszaliśmy sprawę wadliwości organizacyi komisyi szacunkowych, rząd w odpowiedzi na to wydał zarządzenie, aby... mandat tych komisyi przedłużyć o jedno półrocze. Twierdzimy, że komisye te, zestawione przez izby skarbowe„ nie odpowiadają swoim zadaniom; wybrane są według propozycyi rad miejskich, a te rady same w wielu wypadkach nie odpowiadają woli ludności. W Małopolsce są w komisyach szacunkowych ludzie, którzy porobili majątki na denuncyatorstwie podatkowem i wierzy się tylko ich poufnym sprawozdaniom, a nie wierzy się podatnikom i organizacyom kupieckim czy rzemieślniczym. Komisye te krzywdzą często bardziej, niżby to zrobili sami inspektorzy podatkowi.

Wynik jest ten, że podatek dochodowy przyniósł b. mało. Na r. 1924 dał 77 mil. zł., na r. 1925 preliminowano go w kwocie 75 mil., bo rząd twierdzi, że to tylko podatnicy miejscy — to jest Żydzi przeważnie — opornie płacą ten podatek, ale że on jest słuszny. Rząd stwierdza, że do końca grudnia wpłynęło z tego źródła tylko 40 mil., a więc 52,4 proc. preliminowanej kwoty, podczas gdy z podatku gruntowego wpłynęło 87,7 proc. Ale rząd nie dodaje, że ta sama ludność miejska zapłaciła także 118 proc. podatku przemysłowego, i że podatek gruntowy był bardzo mały.

Faktycznie zresztą styczeń już przyniósł tak dużą kwotę podatku dochodowego, że można śmiało powiedzieć, iż podatek osiągnięto w wysokości preliminowanej, mimo wysokiej skali. Jeżeli zaś przyniósł tylko tyle, to dlatego że przecież, jak już wykazałem, prawie trzy czwarte ludności zwolniono od tego podatku.

Podstawa systemu podatkowego w Polsce jest błędna. Chcemy mieć budżet wielkiego mocarstwa, wynoszący przeszło 2 miliardy złotych, a chcemy go oprzeć głównie na dochodach ściąganych z ludności miejskiej przeważnie żydowskiej. My przeciw temu protestujemy. Wnoszę o odesłanie tej ustawy napowrót do komisyi skarbowej.

Sprzeciw rządu.

Wiceminister Skarbu Markowski sprzeciwia się wnioskowi o ponowne odesłanie sprawy do komisyi.

Rząd w mniejszości.

Mimo sprzeciwu rządu, w głosowaniu wniosek pos. Frostiga przeszedł — jak wiadomo — niemal jednogłośnie.

Przeciwko wnioskowi głosowały tylko endecya (zresztą niecała) i P. P. S.

B. włoski prezes ministrów senator Luigi Luzatti o Żydach i Palestynie.

Erec Izrael jedynem rozwiązaniem kwestyi żydowskiej. — Luzatti o swym stosunku do żydostwa

Rzym. (ŻAT) Senator Luigi Luzzatti, b. prezes ministrów we Włoszech, przyjął przedstawiciela Żydowskiej Ajencyi Telegraficznej w Rzymie. W dłuższym wywiadzie senator Luzzatti wyłuszczył swoje stanowisko w stosunku do sprawy utworzenia siedziby narodowej w Palestynie dla Żydów. Senator Luzzatti jest jedynym Żydem we Włoszech, któremu powierzono piastowanie urzędu najwyższego kierowania nawą państwową. Obecnie Luzzatti stoi zdala od wszelkiej polityki i zajmuje się wyłącznie kwestyami naukowemi. Jest on profesorem ekonomii politycznej na uniwersytecie w Rzymie i uchodzi jako jeden z najwybitniejszych autorytetów tej dziedziny. Luzzatti liczy 85 lat.

LUZZATTI PISZE DZIEŁO O KWESTYI ŻYDOWSKIEJ.

Skoro tylko stan zdrowia mego się polepszy — rozpoczął rozmowę senator Luzzatti — wydam dzieło traktujące o zagadnieniach mniejszości narodowych, w dziele tym poświęcę wiele miejsca kwestyi żydowskiej. Interesuje mnie bardzo gospodarcze położenie Żydów w Polsce i Rosyi. Z wielką uwagą śledzę wzrost i postępy ruchu syonistycznego i martwię się niezmiernie z powodu prześladowań syonistów i języka hebrajskiego w Rosyi.

„EREZ IZRAEL" JEDYNEM ROZWIĄZANIEM KWESTYI ŻYDOWSKIEJ.

W sprawie dążenia Żydów do odbudowy siedziby narodowej w Palestynie, stoję na tym samym stano-

Dr. Chaim Żytłowski.

(Z okazyi jego jutrzejszego odczytu)

Publiczność krakowska będzie miała sposobność poznania jednej z najmarkantniejszych postaci współczesnej publicystyki żydowskiej i życia żydowskiego. Postać o życiu bujnem, pełnem perypetyj i walk o przybicie do p e w n e j przystani ducha. Umysł walczący o syntezę żydostwa z kulturą ogólno europejską, przepojony jednem i drugą. Rzutki, elatyczny, młody mimo lat 60. Wiedza bogata, z życiem związana i dłań pracująca. Społecznik w filozofii filozof w sprawach społ., bo wykuwanie ideału z życia jest dlań celem: w tem właśnie jest Żydem w każdym calu. Jeśli od skrajnego radykalizmu doszedł dziś do poglądów prawicowego poale syonizmu (nie do partyi) to jest to może symptomatyczny objaw czasu, bo Żytłowski w młodości swej zwalczał „Chibath Zion" w Rosyi, a dziś uznaje znaczenie Palestyny dla narodu żydowskiego. Gorliwy jidyszysta w swym hebraizmie i sentymentalny hebraista w swym jidyszyźmie. W tej służbie dla dwóch Bogów kłania się głęboko przed hebrajskim i jidyszyzmem. Jedyny to może problem u Żytłowskiego, w którym idealizm dziejowy tak dlań charakterystyczny czynnik woli przytłoczony jest bałwochwalstwem dla materyi, dla teraźniejszości. I jak zwykle w życiu: przedmiot jego miłości platonicznej—hebrajskie zadowolić się musi westchnieniami amanta, a przedmiot miłości fizycznej — jidyszyzm ma amanta w objęciach... A u boku jidyszyzmu wymknie się czasem jakiś zgrzyt, jakaś ostra, poirytowana, niesprawiedliwa przygana pod adresem — platonicznie ukochanej.. Jak zwykle, gdy serce jest rozdwojone między „prawdziwą" miłością a platoniczną.

Kultura narodu żydowskiego jest obecnie jak gromada drzew rozsianych daleko od siebie... Każde szumi dla siebie — w tylu językach, ile ich posiada Europa i... żydostwo. Jednem z tych drzew, bujnych i bogatych jest Żytłowski. Wola narodu i syonizmu pragnie drzewa te złączyć w las, szumiący pełną, choć wielobarwną symfonią. Ku temu ideałowi jeszcze się Żytłowski nie przedzierżgnął... Ale ruchliwość Jego umysłu i Jego miłości do narodu nie każe tracić nadziei, choć Żytłowski zapewnia, że już takim umrze, jakim jest obecnie". Był kiedyś wrogiem „Chibath Zion"...

* * *

CHAIM ŻYTŁOWSKI urodził się w 1865 r. w gub. witebskiej. Do 11 roku życia uczył się w chederze. W r. 1888 wyjechał z przyczyn politycznych do Berlina, a następnie osiadł w Szwajcaryi. Na uniwersytecie berneńskim uzyskał stopień doktora filozofii za dysertacyę o Abrahamie ibn Dawidzie. Żytłowski pisał w języku hebrajskim, żydowskim i rosyjskim. Pierwszem jego dziełem była książka napisana po rosyjsku p. t.: „Myśli o historycznych sądach żydostwa". Żytłowski ogłaszał w całym szeregu czasopism żydowskich liczne artykuły, dotyczące istoty zagadnień żydostwa. Pozatem ogłosił książki: „Socyalizm a kwestya narodowościowa"; „Istota filozofii" i w. innych.

Z operetki.

Bachantka, operetka w 3 aktach, Pflanzera.

Libretto i treść — prawie-że nie istnieją, albo też nie budzą żadnego dramatycznego zainteresowania. Muzyka — w rytmach modnych, bardzo często budowana operowo, w miarę wesoła, to znów nastrojowa, na ogół o obliczu niezbyt wyraźnem, tak, że musiano ją u nas wzmocnić przy pomocy shymmy „Błanka" układu Jarry Benesa, a więc innego kompozytora. Za to wystawa iście karnawałowa. Za nią szczere uznanie należy się dyrekcyi i reżyseryi.

Dekoracye nowe, perspektywiczne, wedle projektu Wierciaka, a wykonane przez Gerlacha, stroje bardzo ładne, o ile w ogóle mówić można o strojach, w niektórych scenach zapustnych i baletowych, dużo efektownych tańców, wśród których wyróżnia się balet „Bachanalja" w II akcie i tresura koni w III akcie, wykonana przez rasowe i trochę rozebrane dziewczątka. Na scenę wjeżdżają dwie prawdziwe gondole, a pod koniec nawet żywy koń. Jednem słowem widowisko kolorowe i efektowne, odtańczone, odegrane i odśpiewane doskonale przez cały zespół z Kramerówną, Czernekówną, Kramusową, Wawrzkowiczem, Pilarskim i Berskim na czele, które zapewne przez liczny poczet wieczorów zadanie swe radowania zmysłów chwalebnie i kasowo spełni.

W zast. Koren.

wisku, jakie zająłem kilka lat temu w odezwie mojej wydanej do Żydów palestyńskich. Wszystkie nadzieje narodu żydowskiego skierowane są w chwili dzisiejszej ku „Erez Izrael", świętej ziemi naszych przodków. Palestyna jest owym „krajem obiecanym" gdzie bracia moi, prześladowani we wszystkich krajach ziemi, pragną znaleźć chwilę odpoczynku. Od czasu, gdy naród żydowski utracił swą ziemię ojczystą, stał się on męczennikiem za sprawę ludzkości. W dniu, gdy słońce pokojowej współpracy zaświeci nad Palestyną, ludzkość zazna prawdziwego pokoju. Ale pokój ten nie będzie osiągnięty wojnami i rzezią ludzką. Będzie on wynikiem miłości bliźniego. Fala antysemityzmu, która ogarnęła ostatnio całą kulę ziemską, jest bezpośrednim rezultatem ogólnego zdziczenia powojennego i upadku moralności Europy. Wojna pozbawiła ludzi wszelkiego poszanowania życia ludzkiego.

URODZIŁEM SIĘ JAKO ŻYD I PRAGNĘ WRÓCIĆ NA ŁONO MEGO BOGA,

zakończył senator Luzzatti. Szczycę się, iż jestem Żydem. Za moich rządów we Włoszech, wrogowie moi zarzucali mi, iż broniłem interesów moich braci Żydów w każdej potrzebie. Dumny jestem również i z tego zarzutu. Dzieło, które zamierzam wkrótce wydać poświęcone będzie w wielkiej mierze kwestyi żydowskich praw obywatelskich w krajach Wschodniej Europy. W dziele moim pragnę przeprowadzić syntezę żydowskiej myśli politycznej i idei etycznej.

KRONIKA.

Kraków, 31 stycznia

— **TOWARZYSTWO HEBRAJSKIEJ SZKOŁY LUDOWEJ I ŚREDNIEJ** odbędzie dziś w sobotę 31 stycznia o godz. 6-tej wieczorem zwyczajne Walne Zgromadzenie. Działalność Towarzystwa, tak owocna i w ostatnim okresie uwieńczona poważnymi sukcesami, zyskała sobie niezwykłe uznanie ludności żydowskiej naszego miasta. Zakłady Towarzystwa, a to szkoła ludowa, szkoła średnia i kursy języka hebrajskiego dla dorosłych cieszą się zasłużoną popularnością, a dzisiejsze Walne Zgromadzenie wywołało wielkie zainteresowanie wśród członków.

— **ZAŁOŻENIE WYŻSZEGO KURSU NAUK JUDAISTYCZNYCH PRZY TARBUCIE.** Komitet „Tarbuthu" uchwalił rozszerzyć istniejący w Krakowie kurs języka hebrajskiego wyższego typu, gdzie wykładano dotychczas język i gramatykę (p. Szmulewicz), literaturę (p. Mifelew) i t'nach (p. Rappaport) w ten sposób, że zostaną jeszcze dodane następujące przedmioty; Ks. Hioba (2 godz. tygod. — p. Walkowski)) hebr. literatura średniowieczna (2 godz. p. Rappaport)) Talmud (dla początkujących 2 godz. — p. Kopelowicz). Zaznacza się, że uczestnicy kursu mogą sobie obierać poszczególne przedmioty, w których chcą brać udział. Zgłoszenia przyjmuje sekretaryat „Tarbuthu" (Stradom 15) w godz. 10½ do 11½; tam też udziela się bliższych informacyi.

— **BIBLIOTEKA „OGNISKA".** Wydział Stowarzyszenia Żyd. Słuch. U. J, (dawn. Stow. „Rygorozantów") wzywa kolegów, posiadających książki z biblioteki Stow., by je oddali najdalej do 1 lutego br. w godz. urzędowych, tj. codziennie od 7—8 wiecz. w lokalu Stow. Zielona 7, of., pod rygorem odnośnych przepisów statutu Stow. 205

— **KLUB TEL AWIW** (Stradom). Dziś w sobotę o godz. 7 wieczorem wykład p. dra Hersch doerfera n. t. Cuda w przyrodzie.

— **TARBUT.** (Brzozowa 5, III p.) Dziś o godzinie 7 wieczorem wykład hebrajski p. Kopelowicza n. t. „Ibn Gabirol".

— **MERKAZ HACEIRIM.** (Ezra, Krakowska 41). Dziś wieczór literacki o bardzo obfitym programie. Początek o godzinie 7 wieczorem punktualnie.

— **O ODBUDOWĘ GMACHÓW RZĄDOWYCH.** W dniu wczorajszym odbyła się w województwie krakowskiem konferencya w sprawie ułożenia programu budowy nowych gmachów rządowych w Krakowie. W konferencyi, odbytej pod przewodnictwem wojewody Kowalikowskiego wzięli udział przedstawiciele gminy, władz wojskowych oraz zainteresowanych urzędów państwowych. Na konferencyi, która miała charakter informacyjny, szło w pierwszym rzędzie o zabezpieczenie gruntów gminy pod projektowane budowy państwowe, jak np. dyrekcyi poczt, kuratoryum szkolnego, seminaryów nauczycielskich, gimnazyów itd. W nadchodzącym tygodniu odbędzie się ponowna konferencya, na której władze miejskie przedłożą odnośne plany co do ustąpienia gruntów gminnych pod budowy rządowe. b

— **POMOC LEKARSKA DLA SŁUCHACZY UNIWERSYTETU.** Z dniem 1 lutego br. rozpoczyna działalność fundusz chorych studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego, przeznaczony, jako odrębna masa w majątku Uniwersytetu na zakupywanie środków leczniczych dla słuchaczy, na opłacanie lekarza, pokrycie kosztów leczenia w publicznych zakładach leczniczych, ewentualnie także na leczenie klimatyczne, a nawet na zapomogi z tytułu utraty zarobku wskutek choroby słuchacza. Na dochody funduszu składają się opłaty, uiszczane wraz z czesnem przy wpisach oraz dobrowolne datki. Funduszem zarządza kuratoryum złożone z rektora, pięciu profesorów oraz trzech przedstawicieli młodzieży, wyznaczonych przez rektora. Naczelnym lekarzem funduszu został dr Ludwik Wilczyński, zaś lekarzami ordynującymi będą asystenci klinik uniwersyteckich, którzy w pewnych oznaczonych godzinach przyjmować będą zgłaszających się studentów za okazaniem uniwersyteckiego dowodu osobistego. W razie choroby obłożnej rodzina studenta będzie mogła zawezwać lekarza do domu. Zasiłki pieniężne asygnowane będą chorym jedynie na podstawie uchwały kuratoryum, zaś świadczenia na leczenie ponosić będzie fundusz najdłużej przez 8 tygodni. Z funduszu będą mogli korzystać słuchacze tylko w czasie roku szkolnego.

— **SKŁADANIE OPŁAT UNIWERSYTECKICH.** Wyznaczony pierwotnie do dnia 31 stycznia ostatni termin składania opłat uniwersyteckich za II trymestr br. został z powodu wielkiego nawału zgłaszających się studentów wyjątkowo przedłużony. Po tym terminie przyjmowane będą opłaty tylko od tych słuchaczy, którzy zaopatrzą się w dniach 31 bm. i 2 lutego w znaczek porządkowy w kwesturze. Dziś, tj. w sobotę kwestura nie będzie przyjmowała z powodu wypłaty miesięcznej dla profesorów i funkcyonaryuszy U. J.

— **PODATEK GMINNY OD PLAKATÓW, SZYLDÓW FIRMOWYCH i ANONSÓW.** Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministerstwem skarbu zatwierdziło uchwałę zarządu miasta z dnia 12 listopada 1924 r., o poborze podatku od plakatów, szyldów i anonsów na rzecz gminy miasta Krakowa. W myśl tej uchwały podlegają podatkowi począwszy od 1 stycznia 1925 r. umieszczane przez przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe oraz osoby wykonujące wolne zawody i zawody i zajęcia zarobkowe w miejscach widocznych w celach reklamowych znaki, szyldy, godła, ogłoszenia i plakaty firmowe, obrazkowe lub pisane, sporządzone na blasze i drzewie, tekturze, płótnie, marmurze i na tym podobnym trwalsze istnienie zapewniającym materyale, zależnie od powierzchni, dalej gablotki, latarnie, lampy, szyldy, transparentowe i świetlne, wypukłe godła reklamowe oraz reklamy wyświetlane na placach i ulicach własnymi aparatami — w kwocie 25 zł rocznie. Podatek jest płatny z góry w dwóch równych ratach półrocznych bez osobnego wezwania płatniczego. Magistrat wzywa posiadaczy przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych wszelkiego rodzaju, tudzież osoby wykonujące jakiekolwiek zawody i zajęcia zarobkowe (lekarzy, adwokatów, inżynierów itp.), aby do 31 marca br. złożyły w głównej kasie miejskiej za 1-sze półrocze 1925 połowę wymierzonej należytości. Druga połowa należytości ma być zapłacona w ciągu miesiąca września 1925 roku. Nie uiszczenie pierwszej raty podatkowej w przepisanym terminie uważać się będzie za zatajenie przedmiotu opodatkowania, za które obowiązani do zapłaty podatku będą karani grzywną do wysokości 20 krotnej kwoty należnego podatku. Takiej samej karze ulegną winni ukrócenia podatku przez podanie w deklaracyi podatkowej dat niezgodnych z prawdą.

— **CENY TARGOWE** w dniu 30 stycznia br. były następujące: Nabiał 1 litr mleka zbieranego 25—30 gr., niezbieranego 35—40 gr., śmietany słodkiej 50—70 gr, kwaśnej 1.40—2 zł, 1 kg masła 4—4.50 zł, sera 80—1.10 zł, kopa jaj 6.80—7 zł, sztuka 11—13 gr. **Drób:** kura 4—6 zł, kaczka 4—7 zł, gęś 8—10, indyk 12—15 zł. **Jarzyny:** 1 kg ziemniaków 13—14 gr, buraków 18—22 gr, marchwi 18—20 gr, pietruszki 1—1.20 zł, kaputsy 40 gr, chrzanu 1—2.50 zł, kalafior 80—2 zł. **Owoce:** 1 kg jabełk krajowych 60—1 zł, zagranicznych 1.40—2 zł, gruszek krajowych 1—1.80 zł, orzechów 1.80.

— **KRADZIEŻE W BANKU POLSKIM I W URZĘDZIE POCZTOWYM.** Franciszek Putniarz, kasyer Banku Polskiego zgłosił, że dnia 29 bm. skradziono mu przez okienko kasowe, gdy na chwilkę kasę opuścił, 4,000 zł w dwóch paczkach 20-złotowych banknotów. Jakób Ferg (lat 19) urzędnik prywatny zgłosił, że dnia 29 bm. o godzinie 12 skradziono mu w budynku gł. poczty 1,000 zł w banknotach po 10 zł z teczki, którą trzymał pod ręką.

— **NIESZCZĘSLIWY WYPADEK.** Dnia 29 bm. spadła ze schodów przy ul. Bożego Ciała l. 17 służąca Zofia Łazówna i złamała nogę.

—o-o—

— **REDUTA PRASY.** Pokup na bilety wstępu jest tak wielki, że tradycyjna reduta prasy ma zapewniony tłumny udział publiczności. Reduta odbędzie się w niedzielę 1 lutego we wszystkich salach Starego Teatru. Początek o godz. 10 wieczór. Atrakcyą będą koncerty słuchane na reducie, a wykonywane w Paryżu i Londynie. Urządzeniem stacyi radiowej na reducie prasy zajęła się firma „Philradio" w Krakowie. Dwie orkiestry pod wodzą wytrawnych kapelmistrzów przygrywać będą na przemian, a wędrowna doskonałą muzyka cygańska z „Kresów" grać będzie w pawilonie szampańskim. Nagrody redntowe, które wzbudziły tak wielkie zainteresowanie, będą w sobotę i w niedzielę wystawione w sklepach pp. Jana Nowaka (hotel „pod Różą" i Z. Ziembickiego (pl. Maryacki Nr. 2). Dla uniknięcia niepo-

rozumień Komitet reduty przypomina, że według ustalonego regulaminu reduty prasy, dla pań przepisany jest strój balowy, kostyum lub domino, przyczem maska obowiązuje przy dominie. Dla panów obowiązują frak, kostyum lub domino. Przy wejściu należy legitymować się imiennym biletem wstępu, okazywanie zaproszeń u wejścia nie jest obowiązujące. Sprzedaż biletów wstępu na redutę prasy odbywać się będzie dziś w sobotę od 11—1 rano i od 4—6 wiecz. w redakcyi „Czasu“, zaś w niedzielę od 11—1 w redakcyi „Czasu“, a od 7 wieczór w kasie Starego Teatru.

W niedzielę ze względu na liczne zabawy, a zwłaszcza redutę prasy, zakłady fryzyerskie będą wyjątkowo otwarte.

—o-o—

— JAK NAS INFORMUJĄ wytwórczość Fabryki Kaloszy „Pepege“ (Polski Przemysł Gumowy, Tow. Akc. w Grudziądzu) robi stałe postępy.

Fabryka przystąpiła już do wyrobu obuwia sportowego (pantofli z płótna żaglowego z podeszwą gumową), które w krótkim czasie pojawi się na rynku w dużej ilości.

Niska cena obuwia sportowego czyni go dostępnem dla najszerszych warstw ludności. Obuwie to zastępuje w zupełności w przeciągu lata i jesieni znacznie droższe obuwie skórzane.

Oprócz tego fabryka „Pepege“ ma zamiar w najbliższym czasie przystąpić również do fabrykacyi śniegowców (botów) i spodziewa się w zimowym sezonie 1925/26 roku wystąpić na rynku z swoim nowym artykułem.

Śniegowce będą wyrabiane z najlepszych materyałów i w niczem nie będą ustępować wzorom zagranicznym.

Z TEATRU, LITERATURY I SZTUKI.

— „ŚPIEWAK WŁASNEJ NIEDOLI“. Sztuka Ossipa Dymowa pod tym tytułem grana dzisiaj w teatrze im. J. Słowackiego obudziła żywe zainteresowanie. Główne role odtwarzają pp.: Buczyńska (Szejna), Klońska (pani Lurie), Zalewska (przekupka Hodisza), Kicka, Rodziewicz (Josel, muzykant), Kułakowski (Berel Perelson, woziwoda), Szymborski (Dodyński), Knobelsdorf (Szymsio), Chodecki (Szaja, kominiarz). Interesująca ta sztuka miała na scenach rosyjskich zupełnie wyjątkowe powodzenie. U nas po premierze dzisiejszej grana będzie codzień z wyjątkiem poniedziałku, przeznaczonego na powtórzenie „Krzyżaków“. Jutro i w poniedziałek popołudniu ostatnie dwa przedstawienia „Betleem polskiego“ po cenach zniżonych.

— Z BAGATELI. W sobotę o godz. 4 popoł. powraca na afisz „Myśl“. W roli Kierżencewa p. Barwiński, w roli Tatjany p. Marya Makarczyk. O godz. 8 wieczorem atrakcyjna sztuka rosyjskiego pisarza Grigoria Ge „Kocioł wiedźmy“, która codziennie zapełnia widownię Bagateli. „Kocioł wiedźmy“ grany będzie również w poniedziałek.

— OPERETKA NOWOŚCI RAJSKA. Dziś w sobotę pop. i w niedzielę pop. „Hrabina Marica“, która cieszy się ciągłem powodzeniem. Maricę śpiewają na przemian pp. Kramerówna i Czernekówna. Lizę Szczepańska i Wnękówna, Tassila Wawrzkowicz. Wieczorem w sobotę i w niedzielę „Bachantka“, która na premierze zdobyła ogromne powodzenie i stanowić będzie clou sezonu. Prześliczna wystawa, znakomita gra artystów, melodyjna muzyka i interesująca treść tworzą doskonałą pierwszorzędną całość. W poniedziałek pop. „Bachantka“ a wieczorem „Hrabina Marica“.

— IGNACY FRIEDMAN, najznakomitszy pianista doby współczesnej, przybywa z początkiem lutego do naszego miasta i wystąpi tylko jeden raz, a to 7 lutego br. i wykona program, złożony wyłącznie z arcydzieł Chopina. Sławny pianista grać będzie na nowym fortepianie „Steinwaj“, nadeszłym w ostatnich dniach do Krakowa i oddanym do użytku „Krak. Biura Konc. E. Bujański“ przez generalnego zastępcę firmy „Steinwaj et Cons“ w Nowym Jorku, p. Władysława Bolońskiego, właściciela składu fortepianów firmy „Zygm. Raba Nast.“ w Krakowie, ul. św. Anny.

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO

Sobota: „Śpiewak własnej niedoli“ (nowość).
Niedziela: pop. „Betleem polskie“; wiecz. „Śpiewak własnej niedoli“.

BAGATELA

Sobota: pop. „Myśl“; wiecz. „Kocioł wiedźmy“.

TEATR OPERETKA „NOWOŚCI“

Sobota: pop. „Hrabina Marica“; wiecz. „Bachantka“.

TEATR ŻYDOWSKI

Sobota: „Lola Bren“.

REPERTUARY KIN KRAKOWSKICH

WARSZAWA: „Dzwonnik z Notre—Dame“. Dramat w 2 seryach i 12 aktach wraz z zakończeniem w jednym programie, wg powieści W. Hugo.

UCIECHA: „Rin-Tin-Tin“. Dramat w 7 aktach wg powieści Jacka Londona.

WANDA: „Wszystko na jedną kartę“. Dramat senzacyjny w 8 aktach.

SZTUKA: „Zaza“. Dramat senzacyjny w 7 aktach, wytw. Paramount z Glorią Frauson w roli głównej.

REDUTA: „Upojenie“. Dramat senzacyjny, najnowszej produkcyi z Lucy Doraine w roli głównej.

NOWOŚCI: „Dziecko wolnej miłości“. Romans filmowy w 10 aktach.

NADESŁANE.

Za rubrykę tę redakcya nie odpowiada.

Podziękowanie.

Wydział Samopomocy uczniów i uczenic Żyd. Gimn. Koed. w Krakowie, składa tą drogą serdeczne podziękowanie L. Marguliesom, Jasna 2, za hojny dar na rzecz tejże instytucyi.

OGŁOSZENIE.

Podaje się do wiadomości, że w szpitalu Krakowskiej Gminy izraelickiej ambulatorya czynne są w godzinach następujących:

Ambulatoryum chorób wewnętrznych
od godz. 10 do 11 przedp.;
Ambulatoryum chorób chirurg.
od godz. 10 do 11 przedp.;
Ambulatoryum chorób kobiecych
od godz. 8'30 do 10 przedp.;
Ambulatoryum chorób dzieci
od godz. 8'30 do 9'30 przedp.;
Ambulatoryum chorób ocznych
od godz. 8 do 9 przedp.;
Ambulatoryum chorób uszno-gardlanych
od godz. 9 do 10 przedp.;
Ambulatoryum chorób skórnych
od godz. 9 do 10 przedp.;
Ambulatoryum chorób dentyst.
od godz. 8 do 10 przedp.;
Ambulatoryum chorób ortopedyczn.
od godz. 11 do 12 przedp.;

W Krakowie, w styczniu 1925.

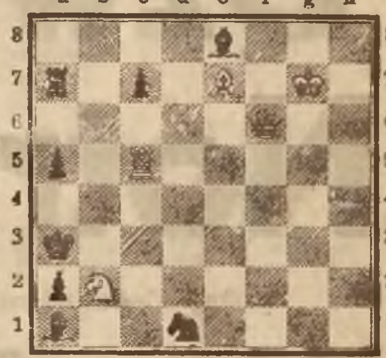
Prezydyum Gminy izraelickiej
w Krakowie.

DZIAŁ SZACHOWY

pod redakcyą M. CHWOJNIKA.

Zadanie Nr. 1.
ułożył Dr. R. Rduch.

Białe: Kg7, Df6, We5, Le7, Sb2, (5 fig.).
Czarne: Ka3, Wa7, Le8, Sd1, Pa27, a5, c7, (8 fig.).

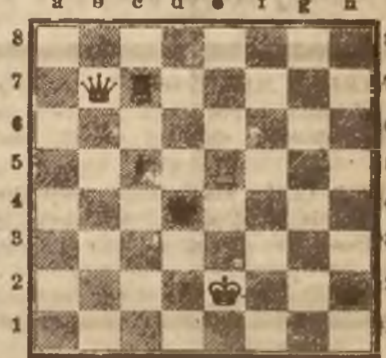

Mat w dwóch posunięciach.

* * *

Końcówka Nr. 1.
ułożył Rinck.

Białe: Ke2, Dh2, We5, (3 fig.).
CzarneKd4, Db7, Wc7, Pc5, (4 fig.).

Białe zaczynają i wygrywają.

Nazwiska osób, które nadeślą trafne rozwiązania zadań i końcówek, będą opublikowane.

* * *

Partya Nr. 1.
grana we Wiedniu w 1911 r.

Schlechter. Białe	Fleissig. Czarne.
1 b2 — b4	e7 — e6
2 Lc1 — b2	S g8 — f6
3 a2 — a3	c7 — c5
4 b4 — b5? [1]	d7 — d5
5 d2 — d4? [2]	D d8 — a5+
6 Sb1 — c3	S f6 — e4
7 Dd1 — d3	c5 × d4
8 Dd3 × d4	Lf8 — c5
9 Dd4 × g7	Lc5 × f2+
10 Kc1 — d1	d5 — d4!
11 Da7 × h8 +	Ke8 — e7
12 Dh8 × c8	d4 × c3
13 Lb2 — c1	Sb8 — d7!
14 Dc8 × a8 [3]	Da5 × b5
15 Lc1 — f4	Db5 — d5 +
16 Kd1 — c1	Lf2 — e3+!
17 Lf4 × c3	Se4 — f2!!
18 Le3 × f2	Dd5 — d2 +
19 Kc1 — b1	Dd2 — d1 +
20 Kb1 — a2	Dd1 × c2×

UWAGI.

[1] O wiele lepsze byłoby 4 b4 × c5, Lf8 × c5 5 d2 — d4 i t. d.

[2] Znowu błąd. 5 S g1 — f3 i następnie 6 g2 — g3 i L g2 było więcej na miejscu.

[3] Na 14 Dc8 — c4 czarne zagrałyby 14... Wa8 — d8 z wygraną pozycyą.

KRONIKA SZACHOWA.

ŻYCIE SZACHOWE W BIAŁYMSTOKU rozwija się nader pomyślnie. Odbył się turniej, w którym oprócz miejscowych graczy wziął udział znany warszawski gracz p. Cukiermann. Pierwszą nagrodę zdobył p. Cukiermann drugą p. Regedziński. Po turnieju rozegrali obaj zwycięzcy match. P. Regedziński wykazał w matchu zupełną przewagę bijąc p. Cukiermanna w stosunku 3:0.

W TURNIEJU O MISTRZOSTWO AUSTRYACKIEGO ZWIĄZKU szachowego pierwszą nagrodę otrzymał p. Dünmann członek sekcyi szachowej „Hakoacha".

REDAKCYA działu szachowego odpowiada na wszystkie pytania z dziedziny szachowej oraz umieszcza piękne i dobrze grane partye szachowe. Uprasza się korespondencyę szachową nadsyłać na adres „Nowego Dziennika" dla działu szachowego.

Z kraju.

FILM „URZĘDOWY".

W „Robotniku" czytamy:

„W Filharmonii wyświetlono onegdaj film, który wymaga — jaknajsurowszej krytyki politycznej. Jest to film „urzędowy", ponieważ protektorami tego przedsiębiorstwa są min. spraw wewn. p. Ratajski, wojewoda i obszarnik poznański Bniński, kardynał Dalbor i gen. Raszewski. Wyświetlony obraz jest prologiem i 1-ą częścią (z przewidzianych 8-iu) pt. Odrodzona Polska.

Na pokaz p. minister Ratajski zaprosił mnóstwo osób (posłów, senatorów, oficerów, duchownych, dyplomatów zagranicznych). I cóż im pokazał? Oto, między innemi, w jednym akcie wyświetla się najohydniejsze sceny z rzezi galicyjskiej 1846 r. w najwstrętniejszej formie: oto chłopi pod wodzą Szeli przynoszą odcięte, skrwawione głowy panów — żandarmom austryackim. Ohyda! I co znaczy propaganda tej ohydy?!

Po powstaniu 1863 r. bezpośrednio następuje — p. Paderewski z r. 1918. A potem jeszcze raz p. Paderewski z okazyi pobytu zeszłorocznego w Poznaniu. A prócz tego jeszcze bank ks. Adamskiego, p. Ratajski w chwili, gdy zostaje ministrem, Prezydent p. Wojciechowski itd.

Kiedy poseł tow. Z. Piotrowski zapytał ministra Ratajskiego, dlaczego niema wśród obrazów Marszałka Piłsudskiego, ten odpowiedział naiwnie: „Panie pośle, mówiąc szczerze, w Poznaniu nikt o tem nie pomyślał"!!

Cały ten film jest jednym wielkim, niesmacznym w najwyższym stopniu skandalem".

DO PALESTYNY. Onegdaj wieczorem olbrzymie rzesze prawie ze wszystkich sfer społeczeństwa żydowskiego w Warszawie zebrały się na dworcu Wschodnim, celem pożegnania się i odprowadzenia partyi z 200 emigrantów, którzy wyjechali pociągiem lwowskim przez Konstancyę do Palestyny.

Zebrany tłum zgotował wyjeżdżającym serdeczne i entuzyastyczne pożegnanie.

SAMOWOLNE ROZPORZĄDZENIE. Kierownik państwowych polsko-żydowskich szkół ludowych w Równem, do których uczęszczają wyłącznie dzieci żydowskie, wydał ostatnio rozporządzenie, ażeby wykłady odbywały się w sobotę. Rozporządzenie kierownika wywołało wśród ludności żydowskiej w Równem oburzenie. Dzięki interwencyi gminy żydowskiej u władz centralnych rozporządzenie zostało cofnięte. Kierownik szkół został pociągnięty do odpowiedzialności sądowej.

STAROSTA A NIEPOSZANOWANIE WŁADZY. Sąd apelacyjny w Warszawie roztrząsał sprawę, rzucającą charakterystyczne światło na stosunki, panujące na prowincyi, gdzie między władzami sądowemi a administracyjnemi dochodzi nieraz do poważniejszych konfliktów, na tle animozyi osobistych. Starosta Olkusza oskarżony został o znieważenie sędziego śledczego z Olkusza w czasie jego zajęć urzędowych. Starosta przyznał, że rzeczywiście znalazł się niewłaściwie, jednak był wtedy silnie zdenerwowany, wskutek nakazu aresztowania go, wydanego przez sędziego śledczego z przyczyn nieuzasadnionych. Sąd okręgowy w Sosnowcu stanął na gruncie formalnym i skazał starostę na miesiąc aresztu z art. 154 k. k. o nieposzanowanie władzy! Sąd apelacyjny wyrok pierwszej instancyi zmienił i oskarżonego uniewinnił.

ZAMACH NA KURYERA K. O. P. W dniu 28 bm. napadło dwóch uzbrojonych bandytów na ułana Korpusu Obrony Pogranicza, który odnosił pocztę do placówek. Napadu dokonano w okolicy folwarku Cepry w pow. kleckim, na drodze do Zapola. Napastnicy zadali kuryerowi KOP. kilka cięć nożem w plecy. Ułan bronił się ile mu sił starczyło i może uległby przewadze, gdyby nie nadjeżdżający wóz, który wystraszył napastników turkotem. Bandyci zbiegli. Ułan pomimo upływu krwi odniósł pocztę do placówki i tam dopiero prosił o opatrzenie ran. Dochodzenie w toku.

Ze świata.

NOWE OLBRZYMIE STATKI POWIETRZNE W AMERYCE. Generalny dyrektor amerykańskiej „Goodyer Zeppelin Corporation" donosi o planie budowy nowego Zeppelinu następujące szczegóły. Nowy statek powietrzny ma być podwójnej wielkości niż Z. R. 3. Najważniejszym punktem widzenia w planie budowy wielkich statków powietrznych jest dążenie, by statek powietrzny o podwójnej wielkości niż Z. R. 3. nie potrzebował ani podwójnej ilości materyałów palnych ani podwójnej liczby załogi. Przytem by mógł przyjąć więcej pasażerów i ciężarów. Fabryka powyższa przystępuje wkrótce do budowy statku powietrznego o objętości 5 milionów stóp kubicznych. Jeśli próby z takim statkiem powietrznym wypadną pomyślnie zbuduje się statek powietrzny o 10 milionach stóp kublicznych. Taki statek mógłby bez konieczności lądowania przebyć wzdłuż równik, jakoteż obiedz bieguny. Statek powietrzny o 5 milionach kubicznych stóp będzie mógł zabierać ze sobą 50—60 pasażerów, 3—6 ton poczty a pozatem 12 ton ciężarów przy podróży z Ameryki do Europy.

PRZEGLĄD GOSPODARCZY

Obniżenie odsetek prawnych.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Skarbu (Dz. U. 9 z 1925) obniżona została wysokość odsetek prawnych na 15 proc. rocznie. Stopę tę stosować należy od dnia 1 lutego br. i to także odnośnie do tytułów prawnych, które powstały wcześniej. Zaznaczamy, że obniżony został tylko procent ustawowy (odsetki zwłoki) a nie maksymalna wysokość odsetek umownych, które wynoszą nadal 24 proc. rocznie.

Zarządzenie to jest zupełnie słusznem, gdyż absurdem był stan dotychczasowy, że odsetki prawne wynosiły tyleż co najwyższa dopuszczalna stopa procentowa.

HANDEL

CŁO WYWOZOWE NA KONIE ustalone zostało z dniem 29 stycznia na 4.00 zł od sztuki. Wywóz może się odbywać tylko kolejami lub morzem. Na wywóz drogą kołową trzeba specyalnego zezwolenia Min. Skarbu.

POPRAWA SYTUACYI GOSPODARCZEJ W NIEMCZECH. W grudniu r. z. położenie gospodarcze Niemiec poprawiło się. W szczególności wykazują znaczną poprawę huty żelazne, podczas gdy w wytwórczości artykułów żelaznych odczuwa się jeszcze zastój.

Ceny towarów poszły dość znacznie w górę. Stopa procentowa zmniejszyła się cokolwiek, wkońcu miesiąca dała się zauważyć jednakowoż ponowna zwyżka. Ilość bezrobotnych w grudniu wzrosła i wynosi 436.400 osób (w listopadzie 426.000), lecz przypisać to należy obecnej porze roku.

FINANSE

WOLNY OBROT WALUTAMI W ROSYI. Jak donoszą ze źródeł sowieckich, ludowy komisaryat finansów unieważnił wszelkie istniejące dotychczas w Rosyi ograniczenia w obrotach giełdowych walutami i dewizami zagranicznemi, których obieg w Rosyi jest dozwolony, jak również zezwolił na wolny obrót złota i srebra pochodzenia zagranicznego.

Z giełdy krakowskiej.

Kraków, 30 stycznia.

Po krótkotrwałej zwyżce akcye spadają znowu, co zresztą wobec sytuacyi na rynku pieniężnym i ogólnego położenia gospodarczego jest zupełnie zrozumiałe.

Na pogiełdziu płacono za Nobel 1.82, Len 0.36, Gazy wsch. 11, Gazy zach. 2.75, Nafta Krosno 0.35. Jaworzno drobne 14.

Waluty: Wiedeń 7.31, Amsterdam 210.10, Berlin 1.24 i jedna czwarta.

Akcye bankowe, handlowe i przem.

	Transakcye	
	30 I.	29 I.
Polski Bank Przem. I-VIII	0·36	0·39
Bank Hipoteczny	—	—
Bank Małopolski	—	—
Ziemski Bank Kredyt.	—	0·16—0·17
Powszechny Bank Kred.	0·08	—
Bank Komercyalny I—IV	—	—
Bank Zw. Sp. Zarobkow.	—	9·50
Polskie Tow. Handl.	0·37—0·39	0·40
Handl. Sp. akc. „Impex"	—	—
„Pharma" Mag. Jawornicki"	0·98	1·00
Tow. han. Bracia Rolniccy	—	—
„Polski Glob"	0·38	—
Żegluga Polska	—	—
Zieleniewski I—IV	9.80—9·20	9·40
H. Cegielski, Poznań	0·65—0·67	0·70—0·68
Parowozy I—V.	0·55	0·57—0·56
„Antomotor" fabr. samoch.	0·60	—
„Lemiesz" fabr. masz. roln.	—	—
Modrzejewskie Zakł. G. H.	—	—
„Trzebinia" żel.	0·70—0·66	0·69—0·68
Zakłady amunic. „Pocisk"	—	—
„Górka" fabryka cemen. u	15·25—16·15	15·60—16·00
Siersza ńskie Zak. Gór. S. A.	4·35—4·30	4·50—4·35
„Tepege" Tow. dla prz. gór.	2·03—2·00	2·05
Polska Nafta	0·67—0·65	0·72—0·70
„Pokucie" Naft. Sp. akc.	—	—
„Oikos" T. A.	—	—
„Strug" Przem. drzewny	0·75—0·80	—
„Fezet" Powsz. zakł. bud.	—	—
Syndykat koszyk. Kraków	—	—
Fabr. przet. m. w Trzebini	—	—
„Azot" I—IV.	—	—
„Agrochemia"	—	—
„Krakus" Przemysł spiryt.	0·82—0·60	0·90
Fabr. cukru w Chodorowie	4·75—4·60	5·05—4·95
Cukrownia Chybie I.	5.85—5·70	6·00—6·20
A. Piasecki	—	—
Fabr. porcel. w Ćmielowie	0·63—0·60	0·64
Elektr. w Sierszy I-IV	0·22	—
S. W. Niemojowski	—	—
Fabr. kapeluszy w Myślen.	—	—

Giełda warszawska z dnia 30 b. m. (PAT) Cyfry w złotych. Dolary Stanów Zjedn. tranz. 5·16— bony złote ——— pożyczka złota 7·00 milionówka —— pożyczka dolarowa 3.55

Czeki: Belgia tranz. 26·81— Holandya tranz. 208·95 Londyn tranz. 2484 Nowy Jork tranz. 2804— Paryż tranz. 2809 Praga tranz 1524— Szwajcarya tranz. 99·97 Wiedeń tranz. 729 Włochy tranz. 21·55—

Giełda warszawska z dnia 30 b. m. (PAT) **Akcye.** Cyfry w złotych. Bank Małopolski Kraków —— Bank Przemysłowy Lwów 05·5 Bank Zw. Sp. Zar. Poznań 9·50— Puls 0·30——— Wild ——— Cukier Warszawa 3·15 ——— Cegielski 0·70 —— Chodorów 1·70 Parowozy 0·60 ——— Zawiercie 2000 Żegluga 0·22 Polska nafta 0·60 Siła i Światło 0·43 —— Chmielów 064 Starachowice 1·81 ——— Pocisk 1·00— Zieleniewski 9·90 Żyrardów 11·70 Chodorów 440

Lwów, 30. 1 PAT. Giełda akcyj. Bank hipot. 0.57, bank przem. 0.37, bank ziemski kred. 0.15—0.16, browary 10.50—10.20, Chodorów 4.60—4.75, Chybi 5.80—5.95, Cegielski 0.78—0.71, Gazolina 1.60—1.65, Niemojowski 0.55, Lokomotywy 0.45, Ojkos 2.50—2.55, Parowozy 0.54, Nafta 0.64, Tehate 1.70, Siersza górnicza 4.50—4.45, Sole potasowe 4—3.90, Tohan 0.39, tow. bud. 0.35.

* * *

Lwów, 30. 1 PAT. Giełda zbożowa. Pszenica 37 i pół do 38 i pół, żyto 28—29, jęczmień browarniany 26—28, jęczmień przemiałowy 22—24, owies 26—28.

Giełda wiedeńska z dnia 30 b. m. (PAT) **Dewizy.** Amsterdam 28650 Zagrzeb i Belgrad 1157 Berlin 16850 Bruksela 3684 Budapeszt 9820 Bukareszt 367 Chrystiania 10830 Kopenhaga 12630 Londyn 339900 Madryt 10160 Medyolan 2944 Nowy Jork 70955 Paryż 3844 Praga 2109 Sofia 512 Sztokholm 19070 Warszawa 13600—13700 Zurych 13695 Dolary 70460 Belgijskie 3640 bułgarskie 496 duńskie 12480 marki niemieckie 16700 angielskie 338100 francuskie 3820 holenderskie 28530 włoskie 2950 jugosłowiańskie 1151 norweskie 10700 polskie 13520—13660 rumuńskie 361 szwedzkie 18840 szwajcarskie 13650 hiszpańskie 9980 czeskie 2097 węgierskie 9740 tureckie 36700.

Papiery lokacyjne. Austr. renta kor. —— renta złota 6·00 lesy tareckie —, Bodenkredit 243— austr. zakł. kred. 172·9 Koleje austr. 450· — Kolej. połudn. 61· — Alpiny 416· —

Zieleniewski 124 — Silesja 17·4— Galicja 1530 — Siersza 85· Bank Małopol. 6·2 Bank hipot. 8·4 — Portland cement 349—— Nafta 175 —— Browary lwowskie 145 — Tepege 25 2s—

Zurych, 30. 1 PAT. Paryż 28.05, Londyn 24.82 i pół, Nowy Jork 5.18,1, Belgia 26.90, Włochy 21.56, Hiszpania 74.05, Holandya 208.30, Berlin 1.23.4, Wiedeń ,4, Sztokholm 139.55, Oslo 79.35, Sofia 377 i pół, Praga 15.42 i pół, Warszawa 100, Budapeszt 0.72, Białogród 8.45, Ateny 8.95, Konstantynopol 2.80, Bukareszt 2.70, Helsingfors 13.05, Buenos Aires 1.98. Tendencya spokojna.

Sprawa uzyskania pożyczki w St. Zjednoczonych na najlepszej drodze.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa. 30 1. Sin. Dzisiejsze pisma warszawskie przyniosły wiadomość, że oficyalne koła niemieckie w Waszyngtonie czynią starania przeciw pożyczce polskiej w Stanach Zjednoczonych. — W związku z tem oświadczają w kołach rządowych, że pogłoski te są zupełnie pozbawione podstaw. Min. skarbu otrzymało z Waszyngtonu wiadomość, że w pewnych tamtejszych kołach była dawniej podobna akcya, ale obecnie uzyskanie pożyczki w Stanach Zjednoczonych znajduje się na najlepszej drodze.

Ustalenie obywatelstwa polskiego ludności na kresach

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa. 30 1. (Sin.) Dziś odbyła się u wicepremiera Thugutta konferencya z udziałem prezesa prokuratury generalnej, b. min. sprawiedliwości Makowskiego, delegata rządu Romana i naczel. wydziału Pileckiego w sprawie przeprowadzenia rejestracyi na kresach wschodnich w celu ustalenia obywatelstwa polskiego tamtejszej ludności.

Nadużycia policyi w Wilnie

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa. 30. 1. Sin. Wicepremier Thugutt odbył wczoraj konferencyę z min. Ratajskim, wicemin. Smólskim i głównym komendantem P. P. Borzęckim w sprawie nadużyć policyi w Wilnie.

Prace nad ordynacyą wyborczą dla samorządów w Małopolsce.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa 30. 1. Sin. W min. spraw wewnętrznych toczą się obecnie prace w związku z projektem ordynacyi wyborczej do samorządów w Małopolsce.

Znów uniwersytet ukraiński.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa. 30. 1. Sin. Koła rządowe doszły do przekonania, że ustawy językowe napotykają na trudności w realizowaniu w szkolnictwie białoruskiem i ukraińskiem. Dla usunięcia tych trudności rząd poczynił pewne kroki. Również w sprawie uniwersytetu ukraińskiego poczyniono starania dla ruszenia sprawy z miejsca.

Przeciw niewykonywaniu ustaw kresowych

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 30 1. Sin. W związku z powyższą wiadomością należy postawić uchwałę sejmowego klubu białoruskiego, aby wnieść w sejmie wniosek nagły w sprawie niewykonywania ustaw kresowych.

Polowanie u prezydenta Rzeczypospolitej

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 30 1. Sin. Prezydent Rzeczypospolitej zaprosił do Spały na polowanie na sobotę i niedzielę dyplomatów zagranicznych i przedstawicieli rządu.

Senzacyjna kradzież oryginalnych protokołów konferencyi w Wersalu

Paryż. 30 1. PAT. Telegr. Comp. Komisya reparacyjna stwierdziła już przed kilku miesiącami, że zniknęła z jej biura znaczna liczba dokumentów. o dłuższym śledztwie udało się wykryć sprawcę w osobie sekretarza w generalnym sekretaryacie Michaut, który był zatrudniony w komisyi reparacyjnej od roku 1919 do końca roku 1923. Śledztwo w mieszkaniu Michaut doprowadziło do znalezienia 50 kgr. dokumentów. Michaut zeznał, że część skradzionych dokumentów sprzedał księgarzowi Mayerowi w Filadelfii za 600 dolarów. Między sprzedanemi dokumentami znajdują się protokoły konferencyi wersalskiej, haskiej i w Cannes, opatrzone własnoręcznemi podpisami wybitnych mężów stanu. Przeważna część tych protokołów jest tajna. Także pewien księgarz francuski jest zamieszany w tę aferę.

Prace przygotowawcze komisyi Ligi narodów nad rozbrojeniem.

Genewa. 30 1. PAT. W połowie lutego zbiera się w Genewie na pierwszą sesyę utworzona przez radę Ligi narodów na miejsce dawnej i tymczasowej komisyi mieszanej komisya koordynacyjna, której powierzone zostały prace przygotowawcze w związku z zagadnieniem rozbrojenia. Początkowo komisya będzie się zajmowała sprawą prywatnej fabrykacyi broni oraz sprawą wymiany dokumentów statystycznych, dotyczących rozbrojenia. W komisyi tej reprezentowane są wszystkie organizacye techniczne Ligi. W dniu wczorajszym komitet ekonom. postanowił delegować do tej komisyi ex offo swego przewodniczącego, którym podczas sesyi obecnej jest Barbosa Carnelero, oraz Polaka Antoniego Wieniawskiego, który cieszy się wielkim autorytetem w kołach komitetu. Wybór nastąpił na wniosek Anglika Lewellya Smitha, poparty bardzo gorąco przez ekspertów belgijskich.

Epilog podwójnego samobójstwa

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 30. 1 (D.) Przed niedawnym czasem usiłowało małżeństwo Schiedlerowie popełnić samobójstwo, mąż po zadaniu śmiertelnego ciosu żonie usiłował sam się zastrzelić, jednak ciężko się tylko zronił. Na dzisiejszej rozprawie sądowej sąd przysięgłych uwolnił oskarżonego od kary.

Powód usunięcia się Ludendorfa z życia politycznego

(Telefonem od naszego korespondenta)

Berlin, 30. 1 (D.) Jak donoszą z Monachium, wycofanie się Ludendorffa z życia politycznego przypisać należy naciskowi kół oficerskich z powodu zatargu Ludendorffa z b. następcą tronu Kuprechtem. Ludendorff oświadczył gotowość zrezygnowania z mandatu do Reichstagu.

Katastrofa amerykańskiej łodzi podwodnej

Nowy Jork, 30. 1 PAT. W czasie gwałtownej burzy śnieżnej łódź podwodna posiadająca 35 ludzi załogi rozbiła się o skały przybrzeżne koło Jeffreys z powodu śnieżycy. Akcya ratunkowa jest utrudniona.

Kronika telefoniczna

— Turcya i państwa bałkańskie są przeciwne przepuszczeniu floty Wrangla na morze Czarne.

— Z Moskwy donoszą, że Trocki wyjechał dla celów kuracyjnych na południe.

— W kilku miastach we Włoszech aresztowano komunistów na skutek wydanych przez nich odezw o charakterze wywrotowym.

— Sztuka Perzyńskiego „Aszantka" wystawiona wczoraj w Rzymie, padła po premierze. Krytyka przyjęła sztukę na ogół surowo. Teatr był przepełniony. Publiczność przyjęła sztukę chłodno.

— Donoszą z Kairo, że morderca Sirdara jest w rękach policyi.

PRZEWODNIK HANDLOWY i PRZEMYSŁOWY.

Artykuły gosp.

Urządzenia kuchenne, domowe i różne nowości
A. SATTLER
GERTRUDY 24.
Tel. 4162. Tel. 4162.

DELIKATESY

Istniejąca w Podgórzu przy ul. Lwowskiej L. 4 od lat 30-tu restauracya, handel towarów kolonialnych i delikatesów i bufet śniadankowy pod firmą:
MAURYCY HAAS
poleca najwyborniejsze zamorskie towary kolonialne delikatesy, jakoteż likiery i wina zagraniczne po cenach najtańszych

Śledzie i konserwy rybne poleca **B. M. GROSS**
Kraków, Krakowska L. 25. Telefon 3291.

FUTRA

ZAKŁAD KUŚNIERSKI
M. ROTBLUM
UL. FLORYAŃSKA 8.

FORTEPIANY

Z. RABA NAST.
Kraków, ul. św. Anny 3 fortepiany i pianina firm światowej sławy.

FIRANKI

od najskromniejszych do najwspanialszych, portyery madrasowe zagr. po cenach fabrycznych hurtownie i detalicznie poleca firma
Lipschütz i Weitz, Grodzka 71

GALANTERYA

Towary galant., pończochy, trykotaże, bielizna berety, kalosze, śniegowce itp. **Simon Ohrenstein, Kraków, Dietlowska 45.**

A. Wachsman
Kraków, Krakowska L. 7,
poleca hurt. na sezon zimowy trykotaże i galant. weł.

JEDWABIE

DOM MODY
S. SPIRA
Grodzka 4, Tel. 2265.
Hurtownie i częściowo.

KAPELUSZE

Pierwsza Krakowska Fabryka Kapeluszy Słomkowych i Filcowych S. Wiener, ul. Krowoderska 73, Telefon Nr. 4115 i 4153.

Manufaktura

Leon Braciejowski
poleca:
PŁASZCZE i KOSTYUMY
Grodzka L. 5.

S. Lustbader, Kraków
pl. Dominikański 4, Tel. 1370
Fabryczny skład sukna, kamgarnów i szewiotów ang., bielskich i łódzkich.
Ceny fabryczne.
Sprzedaż hurt. i detajliczna

ADOLF BRACIEJOWSKI
poleca :307
płaszcze i kostyumy
Kraków, ul. Grodzka L. 4.

MASZYNY

Maszyny do pisania i telefony „Royal“ Floryańska 49, Telefon 1577.

MEBLE

Stylowe, luksusowe etc **S. MANNE**, Kraków Szpitalna L. 6. Tel. 4074. Rok zał. 1860.

Meble stylowe luksusowe, biurowe, dekoracye wnętrz poleca **M. Pleszowski, Kraków, Mały Rynek 2,** Telefon 4136.

MASKI

balowe i charakterystyczne, ordery kotylionowe Wiktor Wanderer, Kraków, ulica Szewska L. 21

NACZ. KUCHENNE

Unia Handl. „Metal“
Kraków, Dietla L. 58.
Telefon Nr. 4564.
Hurtownia wyrobów metalowych Specyalność: Naczynia aluminiowe i emaliowane. Wyłączna sprzedaż i fabryczny skład naczyń amal. marki

SFINX

PORCELANA

Porcelanę, kryształy, szkło i lampy poleca:
H. Stattler Kraków
Grodzka L. 39.

PAPIER

Izaak Zucker
Sp. z ogr. odp.
Kraków, Dietla L. 44
Hurtownia papieru i przyborów piśmiennych
Fabryka przerobu papieru „Wawel“
Rok zał. 1878 Tel. 1343.

S. Neuman, Dietla 55. Tel. 1019
hurtownia papieru i przyborów piśmiennych fabryczny skład **TAPET.**

Grünspan & Gerber
fabr. skład papieru i tektur Plac Nowy 7. — Tel. 4400

RADIO

„Uniwersum“ biuro inżynierskie, Kraków, ul. św. Marka 25 poleca w wielkim wyborze radioaparaty odbiorcze, lampki katodowe i części składowe

SZKŁO

Pierwsza małopolska fabryka zwierciadeł i szlifiernia szkła Sp. z ogr. odp. **Kraków, Grodzka 60**, Telef. 4078 i 4225, poleca szyby i lustra szlifowane po cenach przystępnych.

LUSTRA meblowe,
SZKŁA szlifowane poleca tanio wytwórnia luster
Bracia Kalmus, Kraków. Starowiślna 69. Tel. 2152.

Szlifiernia szkła i luster **S. K. Woroniecki**, Kraków, pl. Szczepański L. 7. Lustra meblowe, szyby automobil. i latarń, szyby lustrowe okienne półlustrowe i ornamentowe. Odnawia stare lustra.

SPEDYCYA

Cracovia Sp. transportowa Biuro spedycyjne ul. Grodzka 60, Tel. 4078.

SZLIFIERZ

SPECYALISTA
szlifierz brzytew dobiera fachowo wg. zarostu, najlepsze brzytwy od 5-7 zł. **J. MYSZKOWSKI Kraków, Dietlowska 48.**

WĘGLE

Węgiel śląski, krajowy i dąbrowiecki dostarcza wagonowo **Polska Spółka Węglowa, ul. Andrzeja Potockiego L. 8. Tel. 4075.**

ŻELAZO

Skład żelaza
i artykuły metalowe
S. SATTLER
Kraków, Stradom 18

REKLAMA dźwignią :: handlu ::

DANCINGI DOMOWE
urządza światowej marki
GRAMOFON „His masters voice“
„GŁOS SWEGO PANA“

Gramofon ten najnowszej konstrukcyi (system RADIO z podkładką mikrofonową) uznany przez pierwszorzędnych znawców całego świata za najlepszy.
Wzorowa reprodukcya bez szmerów.
Wielki wybór płyt, również życowskich i hebrajskich kantorów: ROZENBLATTA, KWARTINA, SIROTY.

THE GRAMOPHONE Co. Limited, LONDON.
Jeneralny reprezentant na Polskę:
JÓZEF WEKSLER
Kraków, Floryańska 25. **Lwów,** Sykstuska 2.

FORTEPIANY SKŁAD **HELENA SMOLARSKA**
PIANINA, FISHARMONIE
KRAKÓW, ULICA SZEWSKA L. 9. — Telefon 4365.
Sprzedaż na raty do 10 miesięcy. Wybór olbrzymi.

OJA PARFUMERIE — PARIS
Józef Lax i Syn, Kraków, Zwierzyniecka 6

FUTRA! **Pierwsza i największa hurtownia w Polsce FRÖHLICH i Ska** !FUTRA
Adres telegr.: **Fröhlichko Kraków.**
KRAKÓW, UL. STANISŁAWA L. 7. — Tel. 4563.

Drobne ogłoszenia.

Poszukuje się panny z dłuższą praktyką do dwojga małych dzieci. Wymagana płynna znajomość języka niemieckiego. Warunki bardzo dobre. Zgłoszenia ze świadectwami do Froelichów, ul. św. Stanisława 7, nowy dom. 212

Lokal frontowy, w śródmieściu, połączony z magazynem, nadający się również na biuro, do odstąpienia. Zgłoszenia: Skrytka pocztowa 39. 218

Praktykanta poszukuje do sklepu. Reches, Karmelicka 10. 217

Energiczny zastępca i podróżujący, z działu towarów kolonialnych, mający szeroką klientelę, poszukuje odpowiednich zastępstw. Zgłoszenia pod „Zdolny 29“ do Adm. N. Dz. 107

Najmodniejsze szablony do wszystkich haftów sprzedaje po cenach najniższych Zakład Rysowniczy Kraków, Bonifraterska 2, I. p. 191

Modniarka samodzielna poszukiwana na prowincyę na kilka miesięcy lub stale zależnie od umowy. Warunki bardzo dobre. Informacyę Pawia 20 popołudniu u Wilkowej 108

Róża Grenerowa, Maków, ulica Młyńska wykonuje wszelkie roboty hafciarskie, wyprawy ślubne, story, firanki itd. Robota pierwszorzędna. ceny solidne.

Buchalter-bilansista
samodzielny niemiecko-polski korespondent rutynowana siła, poszukuje posady. Zgłoszenia pod „Z“ do Adm. N. Dz. 82

Nadzwyczajna okazya! 1.25 gr. Maszynki do prania sprzedaje Berger, Kraków, Pl. Szczepański 9, skład szczotek, farb, lakierów, wyrobów powroźniczych, trzcinowych, artykułów toaletowych, domowo-gospodarczych

PIANINO BECHSTEINA
okazyjnie do sprzedania w składzie fortepianów
Heleny Smolarskiej
Szewska 9, I. p.

Zawiadamiamy
niniejszem P. T. Publiczności, że z dniem dzisiejszym otworzyliśmy 89
Palarnię kawy
przy ulicy Dietla 93 w podworcu
Z poważaniem
Schächter i Węgielnik

PŁASZCZE GUMOWE
i impregnowane we wszelkich rodzajach.
KURTKI SKÓRZANE
nappa od najtańszych do najlepszych.
RĘKAWICZKI SKÓRKOWE
damskie męskie i dziecięce w bardzo wielkim wyborze poleca:
A. BROSS
Kraków, Floryańska L. 44.
Narożnik obok Bramy Floryańskiej. 114

FORTEPIANY PIANINA
meble stylowe luksusowe biurowe krajowe i zagr. poleca po niskich cenach i na bardzo dogodnych warunkach
S. Kluza nast. Szymon Grebner
w Rzeszowie
Bernardyńska 9. Tel. 88.

!! OKAZYA !!
KOMPLETNE WYPRAWY ŚLUBNE
męską bieliznę, płótna, szyrtyngi i stołowiznę najlepszych fabryk zagranicznych poleca firma: 104
IZAAK WIKLER
Stradom 5.
Obsługa solidna. — Ceny bardzo przystępne.

NAJLEPSZE MASZYNY DO SZYCIA
pierwszorzędnych fabryk zagranicznych hurtownie i częściowo na najdogodniejszych warunkach spłaty poleca:
FABRYCZNY SKŁAD MASZYN GELDWERTH i Ska
Kraków, Dietlowska 25. Telefon 1383.
Dla naszych P. T. Odbiorców urządzamy z dniem 2 lutego b. r. kurs haftu, mereszkowania richelier i t. p. 215

Buchalter-bilansista
z wieloletnią praktyką handl. i bankową zaufana siła, poszukuje zajęcia za skromnem wynagrodzeniem. Zgłoszenia pod „Skromny“ do Adm. N. Dz

LOKALE
przy ul. Dietlowskiej
natychmiast do wynajęcia
Zgłoszenia pod „Pasaż“ do Adm. N. Dz.

FORTEPIAN
krótki, czarny z angielską mechaniką
okazyjnie do sprzedania
w składzie fortepianów
Heleny Smolarskiej, Kraków
ulica Szewska 9, I. p. **Telefon Nr. 4365.**

Otwarcie lokalu!
Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić P. T. Publiczność, iż **otworzyłem** w Krakowie
przy ul. Grodzkiej L. 9. Tel. 5251
skład towarów modnych
jedwabnych, wełnianych, bawełnianych, zefirów i płócien pod firmą
S. FRÜHS
W składzie moim prowadzić będę towary tylko w najlepszych gatunkach tak krajowych jak i zagranicznych po cenach najniższych

MODELE na sezon wiosenny oraz kapelusze i czapki
skórkowe i zamszowe
w wielkim wyborze od **14 zł** wzwyż poleca:
Magazyn Mód GIZELI SÜSSER
Kraków, ulica Grodzka L. 71.

Nakładem Gal. Sp. Wydawn. Red. Nacz. Ign. Schwarzbart: Red. odpow. Jakób Freund. Nowa Drukarnia Dziennikowa, Orzeszkowej 7.